

Runar Narvland

YRKESSKADE

GYLDENDAL

YRKESKADE

RUNAR NARVLAND

YRKESKADE

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2021
1. utgave, 1. opplag 2021

ISBN 978-82-05-53571-8

Omslagsfoto: Korawat photo shoot/Shutterstock
Omslagsdesign: Gyldendal Akademisk
Layout: Bøk Oslo AS
Sats: HAVE A BOOK
Brødtekst: Minion Pro 10,5/15 pt
Papir: Amber graphic 90 g
Trykk: Opolgraf, Polen 2021

Alle henvendelser om boken kan rettes til
Gyldendal Akademisk
Postboks 6730 St. Olavs plass
0130 Oslo

www.gyldendal.no/akademisk
akademisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven
eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR,
interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i
strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og
inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

Alle Gyldendals bøker er produsert i miljøsertifiserte trykkerier.
Se www.gyldendal.no/miljo

Formålet med yrkesskadedekning er av Høyesterett i Rt. 2004 s. 487 formulert som følger: «nemlig å gi kompensasjon for den særlige risiko som antas å følge av det arbeid man utfører» (premiss 28).

Forord

Denne boken gir en oversikt over de regler som kommer til anvendelse i tilfeller hvor noen blir utsatt for en yrkesskade. Jeg vil ta utgangspunkt i de regler som finnes i folketrygdloven, men jeg vil også trekke inn lov om yrkesskadeforsikring og spesielt vise til regler i denne på punkter hvor de to regelsett ikke er parallelle. Framstillingen tar utgangspunkt i det jeg har skrevet om yrkesskade i *Trygderett i et nøtteskall*, 2. utgave, men er betydelig utvidet og oppdatert med hensyn til rettspraksis og kjennelser fra Trygderetten.

Hensikten er at rettsanvendere på en enkel måte skal kunne skaffe seg oversikt over hvordan reglene blir praktisert i Trygderetten og i domstolene, og få henvisninger til relevant juridisk teori på området. Et fyldig noteverk bør gi alle som jobber med faget, nyttig hjelp til å finne fram til relevante avgjørelser og mer dyptpløyende litteratur innen fagfeltet.

Jeg takker advokat Jan Gunnar Ness, som har lest gjennom manus og gitt nyttige tilbakemeldinger. Advokat Ness skal likevel ikke hefte for de utlegninger av regler og valg av dommer og kjennelser som er gjort i boken.

Stor takk også til min redaktør Ida Charlotte Grændsen, som har kommet med mange verdifulle innspill. Kristin Preus og Aud Aasen skal ha takk for god språkvask og utforming av teksten.

Lysaker, november 2020

Runar Narvland

Innhold

KAPITTEL 1 INNLEDNING	13
1.1 Nærmere om opplegget for framstillingen	16
KAPITTEL 2 RETTSKILDER PÅ FOLKETRYGDENS OMRÅDE	18
KAPITTEL 3 LITT HISTORIKK	21
KAPITTEL 4 NOEN BEGREPER	23
KAPITTEL 5 ET TOSPORET SYSTEM	28
KAPITTEL 6 FOLKETRYGDENS REGLER OM YRKESKADE	31
6.1 Personkrets	31
6.2 De bedriftsmessige vilkår	32
6.2.1 «I arbeid»	32
6.2.2 «På arbeidsstedet i arbeidstiden»	35
6.2.2.1 Kurs og seminar	36
6.2.3 Reise til og fra arbeid	39
6.2.4 Hvem er arbeidstaker?	42
6.2.5 Kasuistikker – arbeidstaker	44
6.3 Andre persongrupper enn arbeidstakere	46

6.4	Ulykkesbegrepet	49
6.4.1	Det markerte ulykkesbegrepet	50
6.4.2	Det avdempede ulykkesbegrepet	52
6.4.3	Kasuistikker – ulykkesbegrepet	54
6.4.3.1	Tilfeller hvor det ble godkjent at det forelå en arbeidsulykke	56
6.4.3.2	Tilfeller hvor det ikke ble godkjent at det forelå en arbeidsulykke	63
6.5	Yrkessykdom	67
KAPITTEL 7 KRAVET TIL ÅRSAKSSAMMENHENG		72
7.1	Innledning	72
7.2	I erstatningsretten	74
7.2.1	Betingelsel læren	75
7.2.2	Hovedårsakslæren	76
7.2.3	Fordelingsprinsippet	76
7.2.4	Hvilken årsaks lære gjelder innen erstatningsretten?	76
7.3	Yrkesskadeforsikringen	77
7.3.1	Betingelsel læren legges til grunn i Rt. 2000 s. 1614 (passiv røyking I)	79
7.3.2	Krav til adekvans – Rt. 2007 s. 172 (paranoid schizofreni etter fall fra lift)	80
7.3.3	Årsakssammenheng og bevisvurdering – Rt. 2007 s. 1370 («Prolapsdommen»)	81
7.4	Arbeidsulykkene – folketrygdloven § 13–3	82
7.5	Yrkessykdom – folketrygdloven § 13–4	84
7.5.1	Hovedårsakslæren supplert med fordelings lære – Rt. 2005 s. 495 (passiv røyking II)	90
7.6	Menerstatning – folketrygdloven § 13–17	93
7.7	Yrkesskadefordel til uføretrygd – folketrygdloven § 12–17	94
7.8	Medisinsk stønad – folketrygdloven § 5–25	97
7.8.1	Hovedårsakslæren – ingen fordeling – Rt. 2006 s. 735	98
7.9	Litt om avledete eller sekundære skadefølger	100
7.10	Litt om bevisvurderingen	102
7.11	Kasuistikker – årsakssammenheng	103

KAPITTEL 8	SKADETIDSPUNKTET	106
KAPITTEL 9	MELDING OM YRKESSKADE	108
KAPITTEL 10	YRKESSKADEFORDELER KNYTTET TIL DE ENKELTE	
KAPITLER I FOLKETRYGDLOVEN		110
10.1	Stønad ved helsetjenester (§ 5–25)	111
10.2	Grunnstønad og hjelpestønad (§ 6–9)	113
10.3	Stønad ved gravferd (§ 7–5)	113
10.4	Sykepenger (§ 8–55)	114
10.5	Arbeidsavklaringspenger (§ 11–22)	115
10.6	Uføretrygd (§ 12–17)	116
10.7	Menerstatning ved yrkesskade (§ 13–17)	118
	10.7.1 Spesielt om flerskader	121
10.8	Pensjon til gjenlevende ektefelle (§ 17–12)	122
10.9	Barnepensjon (§ 18–11)	123
10.10	Alderspensjon (§ 19–20)	124
KAPITTEL 11	FINANSIERING	125
KAPITTEL 12	YRKESSKADEFORSIKRINGEN	126
12.1	Litt om yrkesskadeforsikringen	127
12.2	Virkeområde for yrkesskadeforsikringsloven	130
12.3	Skader som dekkes av yrkesskadeforsikringen	131
12.4	Utmåling av erstatningen	134
	12.4.1 Skadelidtes medvirkning	138
12.5	Foreldelse	139
12.6	Diverse bestemmelser om ufravikelighet, saksbehandling, forholdet til andre lover og straff	140
KILDER OG ANNEN NYTTIG LITTERATUR		141
DOMMER OG KJENNELSER FRA HØYESTERETT		146
Folketrygden		146
Yrkesskadeforsikringsloven		147

12 INNHOLD

VEDLEGG	149
Folketrygdloven – regler om yrkesskade	149
Lov om yrkesskadeforsikring [yrkesskadeforsikringsloven]	156
Forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring	161
STIKKORD	167